

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА МІЖНАРОДНИЙ ЕТИКЕТ ПРИВІТАННЯ

Кухарик В.В. – к. е. н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами, ВНУ імені Лесі Українки

Привітання відіграють важливу роль під час взаємодії залучених сторін, вимагають координації поведінки та зазвичай використовуються як ритуальна форма ввічливості. Таким чином, воно виконує важливу функцію в побудові та підтримці соціальних відносин. Етикет, ввічливість, хороші манери та протокол є ключовими інструментами, які створюють необхідну атмосферу в діяльності дипломатичних представництв, дипломатів, політиків та бізнесменів. Саме тому, складовою дипломатичного етикету є етикет привітання, під яким розуміють сукупність правил або звичаїв, які слід дотримуватися в офіційному житті під час знайомства та зустрічей.

Існує дві форми привітань: вербальна (словесна) та невербальна (за допомогою жестів). Здебільшого, така форма невербального привітання, як рукостискання була найбільш поширеною у міжнародному дипломатичному та діловому світі. Саме цей жест відразу допомагає встановити довірливі стосунки між першими особами при зустрічі. Адже це є давній спосіб вітання, винайдений греками, був символ миру, який демонстрував, що ніхто не мав зброї [5].

COVID-19 здійснив глобальний вплив на всі сфери життя, змусивши людей у всіх країнах адаптуватися до нових форм роботи. Дипломатичний світ не став винятком. Так, пандемія раптово загострила проблеми координації вітань: багато людей, які звикли вітати один одного певним чином, почали відчувати труднощі з пошуком правильного вітання через страх заразитися вірусом [1, с. 213]. Отож, нині, рукостискання є не лише знаком того, що у руках немає зброї, яка є видимою, а й невидимої зброї, тобто бактерій. Відтак, рукостискання може стати елітарним знаком вітання, оскільки здоров'я є дорожчим, ніж знак уваги [7].

Існують країни, де традиційним привітанням є дружні поцілунки (Італія, Іспанія) або повітряні поцілунки в щоки разом із рукостисканням (Франція). Такі форми привітання теж сприяли швидкому поширенню пандемії, тому прийшлося від них відмовитися [4].

Проте є країни, які, відповідно до етикету мають власні традиційні форми вітання, що не пов'язані з дотиками.

Так, незважаючи на те, що в Японії рукостискання стало поширеним завдяки Заходу, традиційними для привітання тут є кілька форм поклону в залежності від рівня ієрархії та соціального статусу людини, яку вітають. Ця практика походить від стародавнього самурайського етикету, але сьогодні є символом культури, заснованої на повазі, зокрема, до соціальних рангів.

У мусульманській культурі, як правило, особам протилежної статі (крім близьких родичів) не дозволяється потискати руки. Замість цього чоловік прикладає праву руку до грудей і схиляє голову або посміхається жінці, яку вітає. Між чоловіками-мусульманами рукостискання можливе, але воно часто супроводжується

обіймами чи поцілунками, також відповідно до соціального статусу. Проте, через поширення пандемії COVID-19 поцілунки не рекомендувалися [3].

Іншим жестом поваги, який не передбачає ніяких дотиків та став поширеним під час пандемії є жест «намасте», що супроводжується притисканням рук одна до одної на рівні серця та невеликим нахилом голови. Слово namaste складається з двох частин: «namas» означає «схилятися», «вклонятися» або «шанувати», а «te» означає «тобі». Отже, намасте означає «я вклоняюся тобі» [6]. Намасте широко використовується як привітання в Індії та Непалі.

Тайці традиційно вітають один одного жестом, який називається вай (wai), що схожий на індійський жест намасте. Проте різниця полягає у тому, на якому рівні з'єднуються руки. Так, тайське привітання супроводжується одночасним триманням з'єднаних рук на рівні обличчя або брів та нахилом голови. Чим вище руки, тим більше поваги демонструють сторони [2].

Таким чином, пандемія COVID-19 внесла корективи у повсякденне життя дипломатів, політиків та бізнесменів. Дослідження свідчить, що навіть у міжнародному середовищі можна використовувати запобіжні заходи та зберігати соціальну дистанцію, залишаючись ввічливими, використовуючи інші типи вітань. Відповідно, під час пандемії появились альтернативні способи вітання: «ліктями», «кулаками», нетривалим поклоном у східному стилі чи складенням рук у молитовному жесті «намасте». Проте, така давня традиція, як рукостискання, навряд чи зникне після пандемії. А вироблена звичка зберігати руки чистими та поважати особистий простір залишиться у дипломатичному та діловому етикеті.

Список використаних джерел

1. Alisher Faizullaev (2022). Chapter 9 Greetings as Micro-diplomacy or Coordinated Social Engagement. *Diplomacy for Professionals and Everyone*. P. 213–238. DOI: <https://brill.com/view/book/9789004517356/BP000010.xml>.
2. Etiquette in Thailand: A guide you can actually use. URL: <https://itsbetterinthailand.com/etiquette-thai-culture/>.
3. Five ways to remain diplomatic without shaking hands. URL: <https://www.gcsp.ch/global-insights/five-ways-remain-diplomatic-without-shaking-hands>.
4. Goodbye, handshake. Hello, elbow bump? Greetings to avoid during the coronavirus outbreak. URL: <https://www.usatoday.com/story/news/nation/2020/03/04/handshake-elbow-bump-new-greetings-coronavirus-outbreak/4937302002/>.
5. The History of the Handshake. URL: <https://www.history.com/news/what-is-the-origin-of-the-handshake>.
6. Why 'namaste' has become the perfect pandemic greeting. URL: <https://theconversation.com/why-namaste-has-become-the-perfect-pandemic-greeting-147149>
7. Радість живого спілкування та дивні рукостискання. Етикет після карантину. URL: <https://hromadske.ua/posts/radist-zhivogo-spilkuvannya-ta-divni-rukostiskannya-etiket-pislya-karantinu>.